

Säkerhet, miljö och hälsa

BARNS BESKRIVNING AV SIN NÄRMILJÖ

Vad är en barnvänlig stad? I en jämförelse mellan svenska, finska och italienska barn visar forskaren Pia Björklid att svenska barn i högre utsträckning ansåg grönska och grönområde som karaktärsdrag för en barnvänlig stad. Säkerhetsaspekter, framförallt i den fysiska trafikmiljön, ansåg svenska barn (28 procent) är viktigt jämfört med finska och italienska barn (11 procent). I den uppföljande intervjun i Sverige gavs konkreta exempel på att minska trafiken; dämpa hastigheten samt fler gång- och cykelbanor. Nära hälften av barnen beskrev säkerhetsdimensionen som första punkt, och då var det framför allt trafikproblem som de relaterade till.

BARRIÄRER

Enligt *prop. (1997/98:56) - Transportpolitik för en hållbar utveckling* - kan vägar och järnvägar utgöra barriärer för barn. Barriäreffekter för barn omnämns övergripande i ett antal publikationer, exempelvis i *Barnen och vägplaneringen*. "Tillgängligheten för gående påverkas främst av gångtiden mellan start- och målpunkt, vilket i sin tur beror på avståndet till målpunkter och barriärer". Vidare anges att "Under de senaste årtiondena har barn på grund av dessa barriäreffekter fått sin rörlighet kraftigt beskuren. Ofta finns barriäreffekter i barns omedelbara närhet genom att t ex bilparkeringar och trafikerade gator finns i nära anslutning till bostäder och lekplatser".

Barriärer har en direkt koppling till tillgänglighet. Genom att minska antalet barriärer ökas barns tillgänglighet. Mer detaljerade kunskaper om barriärers effekter saknas, exempelvis hur järnväg och väg ökar distansen, skapar omvägar som försvårar eller till och med omöjliggör självständiga förflyttningar för barn som oskyddade trafikanter.

RISKER FÖR NEGATIV ANPASSNING

Många barn skjutsas med bil till skolan (År 2009 15 % av barn 6-15 år sommartid, 21 procent vintertid). Negativ anpassning innebär att föräldrar och barn ser det som en självklarhet att man inte längre kan gå eller cykla till och från skolan, även kortare sträckor. Därmed går man miste om den spontana motion som cyklingen eller promenaden

till skolan innebär. Ökad biltrafik leder också till ökade utsläpp. Det finns risk att såväl barn som vuxna anpassar sig till en miljö som är skadlig i det långa loppet för hälsa och livskvalitet. Barn som skjutsas till och från skolan och andra verksamheter går miste om inte bara fysisk aktivitet utan också lek och därmed informellt lärande.

AKTIV TRANSPORT - BÄTTRE HÄLSA

Nordiska rådet rekommenderar att barn och unga bör ha minst 60 minuters fysisk aktivitet varje dag. Enligt WHO orsakar fysisk inaktivitet ca 25 procent av vissa former av cancer, diabetes och hjärtsjukdomar. Enligt WHO orsakar fysisk inaktivitet 1,9 miljoner dödsfall årligen som leder till 19 miljoner förlo-
rade levnadsår.

Folkhälsoinstitutet redovisar i sitt nät-baserade uppslagsverk att sex studier redovisar miljöförändringars påverkan på andelen som går och cyklar. I en studie (Ogilvie 2004) förbättrades cykelbanorna, vilket efter tre år ökade cyklingen med 3 procent jämfört med kontrollområdet. I en annan studie (Boarnet 2005) förbättrades skolvägarna vid tio skolor och där ökade andelen som gick eller cyklade med 15 procent. Vid de skolor där inga åtgärder vidtagits, var ökningen fyra procent. Folkhälsoinstitutet anger i en publikation (Faskunger 2008) att den fysiska aktiviteten hos barn har minskat, vilket riskerar leda till en ökning av exempelvis typ 2-diabetes, benskörhet, övervikt och depression.

